

Asia: VN/32564/2021

Jatkuvan oppimisen sanasto

1 koulutustoiminta

Kommentit

-

2 koulutuslainsäädännössä säännelty koulutustoiminta

Kommentit

-

3 koulutuslainsäädäntö

Kommentit

-

4 opetushallinnon alan koulutuslainsäädännössä säännelty koulutustoiminta

Kommentit

-

5 muun hallinnonalan kuin opetushallinnon koulutuslainsäädännössä säännelty koulutustoiminta

Kommentit

-

6 markkinaehtoinen koulutustoiminta

Kommentit

-

Käsitekaavio 1. Koulutustoiminta

Kommentit

-

7 koulutus (1)

Kommentit

Koulutuksen käsitemalli koulutus- ja opetustarjonnan mukaan: Koulutustarjonnan suhde koulutukseen tulisi määritellä myös jatkuvan oppimisen sanastossa. Luonnoksessa ei ole kuvattu koulutuksen käsitemallia koulutustarjonnan mukaan.

Joissain korkeakouluissa koulutus- ja opetustarjontaa sekä sen organisaatioita ja/tai palveluja erotellaan dikotomisella jaolla tutkinto-opetus versus jatkuvan oppimisen tarjonta. Tätä jaottelua ei tulisi käyttää, koska jatkuva oppiminen sisältää myös tutkinto-opetuksen/tarjonnan.

Ehdotamme että sanastotyöryhmä hyödyntää Digivisio 2030 -hankkeen määrittelemää jatkuvan oppimisen tarjonnan (eli koulutus- ja opetustarjonnan) rakennetta: 1) Koulutustarjonta (joka voidaan jakaa formaaliin ja semiformaaliiin koulutustarjontaan), 2) Muu tarjonta, 3) Muu sisältö. Tässä rakenteessa esim. tutkintoon johtava tarjonta kuuluu ryhmään formaali koulutustarjonta.

(Lähde:

https://wiki.eduuni.fi/download/attachments/218701549/P%C3%A4%C3%A4tietoryhm%C3%A4-tietoaaineisto_13012022.jpg?version=1&modificationDate=1642074168757&api=v2)

8 koulutus (2)

Kommentit

-

9 aikuiskoulutus

Kommentit

-

Käsitekaavio 2. Koulutus (1) koulutusasteen, tarkoituksen ja koulutuslajin mukaan sekä koulutus (2)

Kommentit

-

10 omaehtoinen koulutus

Kommentit

-

11 henkilöstökoulutus

Kommentit

-

12 täydennyskoulutus

Kommentit

-

Käsitekaavio 3. Koulutus (1) omaehtoisuuden, järjestäjän, tavoitteen ja rahoittajan mukaan.

Kommentit

-

13 muuntokoulutus

Kommentit

-

14 kotoutumiskoulutus; aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus

Kommentit

-

Käsitekaavio 4. Koulutus (1) ja koulutus (2) tutkintotavoitteisuuden mukaan.

Kommentit

-

15 työvoimakoulutus

Kommentit

-

16 kartoitusjakso; orientaatiojakso

Kommentit

-

17 ammatillinen työvoimakoulutus; ammatillisesti suuntautunut työvoimakoulutus

Kommentit

-

18 rekrytoiva työvoimakoulutus; rekrytoiva koulutus; rekrytointikoulutus

Kommentit

-

19 ei-tutkintotavoitteinen ammatillinen työvoimakoulutus; ammatillisia valmiuksia lisäävä koulutus

Kommentit

-

20 yhteishankintakoulutus

Kommentit

-

21 kehittämiskoulutus; KEKO-koulutus

Kommentit

-

22 valtionosuusrahoitettu työvoimakoulutus; VOS-työvoimakoulutus

Kommentit

-

23 valtionosuus

Kommentit

-

Käsittekaavio 5. Työvoimakoulutus

Kommentit

-

24 erikoistumiskoulutus; korkeakoulujen erikoistumiskoulutus

Kommentit

-

25 työelämässä oppiminen; > työpaikalla oppiminen

Kommentit

-

26 työpaikalla järjestettävä koulutus

Kommentit

-

27 oppisopimuskoulutus

Kommentit

-

28 koulutussopimukseen perustuva koulutus

Kommentit

-

29 työpaikalla järjestettävä ohjaus; työpaikkaohjaus

Kommentit

-

30 työharjoittelu (1); korkeakouluharjoittelu; > ammattikorkeakouluharjoittelu

Kommentit

-

31 koulutuskokeilu

Kommentit

-

Käsitekaavio 6. Työelämässä oppimisen muotoja.

Kommentit

-

32 osaamiskokonaisuus (1)

Kommentit

-

33 osaamiskokonaisuus (2)

Kommentit

-

34 tutkinnon osa

Kommentit

-

35 opintokokonaisuus

Kommentit

-

Käsitekaavio 7. Osaamiskokonaisuuksia.

Kommentit

-

36 opetus

Kommentit

-

37 ohjaus

Kommentit

-

38 vertaisohjaus

Kommentit

-

39 valmennus

Kommentit

-

40 elinikäinen ohjaus

Kommentit

-

41 ammatinvalinta- ja uraohjaus

Kommentit

-

Käsitekaavio 8. Opetus, ohjaus ja valmennus.

Kommentit

-

42 oppiminen

Kommentit

Oppiminen sisältää määritelmällisesti kaikki oppimisen muodot, ml. elinikäisen ja jatkuvan oppimisen (ja tutkintoon johtava opetus/oppiminen sisältyy kaikkiin näihin) . Mikäli halutaan viitata toimijaan, jonka merkityssisältö ja laajuus vastaavat oppimisen määritelmää, tulisi silloin käyttää käsitettä oppija.

Oppiminen (non-formaali, informaali ja formaali oppiminen): Luonnoksen määritelmät oppimiselle, elinikäiselle oppimiselle ja jatkuvalla oppimiselle erottuvat toisistaan mm. oppimisen ja osaamisen painotuksissa. Tätä erottelua voi pitää merkityksellisenä ja ehdotamme että sanastotyöryhmä hyödyntää Digivisiassa laadittua käsittemallia (lähde:

<https://wiki.eduuni.fi/download/attachments/218701549/Osaaminen.png?version=1&modificationDate=1639131011397&api=v2>

), joka osaltaan kuvaa oppimisen erilaisia, nykyisellään käsitteellisesti vakiintuneita muotoja; non-formaali, informaali ja formaali oppiminen. Nämä oppimisen muodot olisi hyvä määritellä sanastoon.

43 elinikäinen oppiminen

Kommentit

-

44 jatkuva oppiminen

Kommentit

Linjaus jatkuvan oppimisen ja elinikäisen oppimisen välisistä eroista/suhteesta voisi olla painokkaampi, jotta termejä käytettäisiin yhdenmukaisesti yhteisen tulkinnan mukaisesti.

Nykyversion mukaan kyseessä on joko synonyymit tai rinnakkain käytettävät tai jatkuva oppiminen elinikäisen oppimisen alakäsitteenä. Tämä jättää kolme päällekkäistä vaihtoehtoa termien käytöstä. Digivisio 2030 -hankkeessa käytämme termiä jatkuva oppiminen.

45 avoin oppiminen

Kommentit

-

Käsitekaavio 9 . Oppiminen

Kommentit

-

46 kyvykkyys

Kommentit

-

47 osaaminen; ~ kompetenssi

Kommentit

-

48 todennettu osaaminen; sertifioitu osaaminen

Kommentit

-

49 osaamisen tunnistaminen

Kommentit

-

50 osaamisen tunnustaminen

Kommentit

-

Käsitekaavio 10. Osaaminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen.

Kommentit

-

51 pätevyys; ammattipätevyys

Kommentit

-

52 kelpoisuus; > virkakelpoisuus

Kommentit

-

Käsitekaavio 11. Pätevyys ja kelpoisuus

Kommentit

-

53 todistus (1)

Kommentit

-

54 koulutusjärjestelmän mukaiseen koulutukseen liittyvä todistus; todistus (2)

Kommentit

-

55 muuhun koulutukseen kuin koulutusjärjestelmäkoulutukseen liittyvä todistus

Kommentit

-

56 työtodistus

Kommentit

-

57 pätevyystodistus

Kommentit

-

Käsitekaavio 12 . Todistuksia

Kommentti

-

Yleiset kommentit sanastosta

Kommentti

Lähtökohta: Jatkuva/elinikäinen oppiminen -käsitteet ovat hyviä instrumentteja siihen, että laajennamme käsitystämme (ja palveluita) jotka liittyvät erimuotoisen ja -aikaisen oppimisen ja osaamisen kehittymisen tukemiseen. Lisäksi ne auttavat nostamaan myös muussa kuin formaalin tutkintokoulutuksen kontekstissa tapahtuvan oppimisen arvostusta (esim. työelämässä oppiminen ja omatoiminen oppiminen).

Yhteiskunnallisen kehityksen ja hallinnonalojen välisen yhteistyön edistämiseksi esitämme, että OKSA-sanasto ja jatkuvan oppimisen sanasto yhdistettäisiin keskenään ja siten vähennettäisiin riskiä termien ristiinkäytöstä. Mikäli nämä jäävät erillisiksi sanastoiksi, tulee niiden väliset viittaukset tuoda ilmi selvästi erityisesti keskeisimpien termien osalta.

Jatkuva oppija vai oppija?

Sanastoluonnos ei määrittele jatkuvaa oppijaa. Nykyisin jatkuvan oppimisen toimijalle ei ole vakiintunutta käsitettä. JOD:issa on rooli nimeltä jatkuva oppija. Joissain korkeakouluissa jatkuva oppija viittaa ei-tutkinto-opiskelijaan. Yhteenvetona voisi todeta, että oppimisen määritelmän, saman yksilön eri roolien ja samaan opetukseen osallistuvien yksilöiden eri roolien perusteella oikea toimijatermi tulisi olla oppija, eikä jatkuva oppija.

Oppija toistuukin toimijana läpi sanastoluonnoksen, mutta sitä ei ole tässä sanastossa määritelty. Oppija on määritelty OKSA-sanastossa, mutta tähän määritelmään olisi syytä viitata.

Ehdotamme että sanastotyöryhmä hyödyntää Digivisio 2030 -hankkeessa laadittua oppija-käsitteen rakennetta (Lähde:
<https://wiki.eduuni.fi/download/attachments/218701547/Oppijan%20roolit%2018012022.png?version=1&modificationDate=1642592781957&api=v2>)

. Sen tausta on OKSA-sanastossa ja OPI-viitearkkitehtuurin sanastotyössä, jota on laajennettu vastaamaan jatkuvan oppimisen määritelmää lisäämällä siihen roolit; 'työelämässä oppija' ja 'omatoiminen oppija'. Ehdotamme että oppijan alaroolit kannattaa täydentää joko OKSA-sanastoon tai jatkuvan oppimisen sanastoon.

Kemppainen Heini-Maari
CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy (Digivisio 2030 -hanke) - Digivisio
2030 -hankkeen työryhmä